

Výročia osobností v roku 2002

Arnold, Valentín (1747 Mainz, Nemecko – 10.2.1812 Trnava), európsky organár, od r.1776 trnavský mešťan. Medzi jeho najlepšie diela patrí organ v Chráme sv. Mikuláša v Trnave. **255. výročie narodenia.**

Balkay, Vojtech (23.3.1865 Trnava – 18.6.1917 Budapešť Maďarsko), právnik, odborný spisovateľ. Študoval na gymnáziu v Trnave, právo v Budapešti a Kluži. Pôsobil ako advokát v Trnave, Sedmohradsku, Komárne, Tate. **85. výročie úmrtia.**

Bednár, Konštantín (24.2.1866 Želeč – 23.6.1942 Trnava), organár, od r. 1881 sa učil u bratislavského organára Vincenta Možného, po návrate z 1. svetovej vojny jeho nástupca. **60. výročie úmrtia.**

Benčík, Jozef (18. st. Trnava – 11.4.1827 Ostrihom Maďarsko), kňaz, právnik, knihovník. Študoval v Trnave, teológiu absolvoval v Bratislave. Pôsobil ako arcibiskupský archivár a knihovník v Ostrihome. **175. výročie úmrtia.**

Bernolák, Ondrej (4.10.1727 Slanica – 21.7.1788 Trnava), kňaz, profesor na Trnavskej univerzite, kde bol v r. 1770 dekanom Filozofickej fakulty, strýko Antona Bernoláka. **257. výročie narodenia.**

Berzák, Jozef (18.11.1811 Trnava – 5.3.1882 Budapešť, Maďarsko), kňaz, kanonik, rektor. Študoval na gymnáziu v Trnave, organizátor sociálnej a zdravotníckej služby počas cholery. **115. výročie narodenia.**

Bežo, Gustáv (27.11.1890 Senica – 9.6.1952 Plavecký Štvrtok), vydavateľ, spisovateľ, od r. 1919 – 1932 kníhtlačiar, od r. 1932 ako majiteľ viedol tlačiareň v Trnave. **50. výročie úmrtia.**

Brós, Viktor (19.5.1922 Lietavská Lúčka – 12.5.1976 Trnava, poch. v Horných Orešanoch), hudobný pedagóg, zbormajster, vedúci katedry hudobnej výchovy na Pedagogickej fakulte UK v Trnave. **80. výročie narodenia.**

Čambál, Andrej, SJ (15.12.1867 Abrahám – 12.4.1934 Trnava), kňaz, náboženský spisovateľ, misionár, dramatik. Študoval na gymnáziu v Trnave, teológiu v Ostrihome. Bol rektor jezuitského kolégia v Trnave. Propagátor pútnických miest, vydal spis Dejiny trnavského milostiplného obrazu P. Márie. Nacvičoval slovenské pašiové hry s veľkou odozvou v Uhorsku. **135. výročie narodenia.**

Čársky, Konštantín (4.4.1899 Gbely – 15.3.1987 Bratislava), lekár, stredoškolské štúdiá absolvoval v Trnave, univerzitný profesor na Lekárskej fakulte UK Bratislava, prednosta kliniky chirurgie, propedeutiky a ortopédie. **15. výročie úmrtia.**

Čepan, Oskár (27.2.1925 Cífer – 3.9.1992 Trnava), literárny historik a teoretik, v mladosti pôsobil v Akademickom divadle v Trnave a ako scénograf v Umeleckom štúdiu v Trnave. **10. výročie úmrtia.**

Dolný, Štefan (1637 Nové Zámky – 2.6.1707 Trnava), kňaz, biskup, ostrihomský kanonik. Študoval v Bratislave, v Trnave, na viedenskom Pázmaneu, v Ríme. Sídliť prevažne v Trnave, kde je aj podľa jeho želania pochovaný v krypte Kostola sv. Jakuba. **365. výročie narodenia.**

Ďurčeková, Ľudmila (6.12.1939 Bratislava – 23.11.1967 Trnava), herečka, členka Krajového divadla v Trnave v r. 1961–62, pedagogička na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. **35. výročie úmrtia.**

Egri, Viktor, pôv. Eisler, Viktor (26.12.1898 Trnava – 5.8.1982 Bratislava), spisovateľ, prekladateľ, dramatik maďarskej národnosti. **20. výročie úmrtia.**

Elbert, Izidor (1881– 7.7.1917), tlačiar, kníhkupec, od r. 1913 vlastnil kníhkupectvo a bývalú tlačiareň Arnolda Haasa v Trnave. **85. výročie úmrtia.**

Farkaš, Anton (11.10. 1787 Horné Orešany – 21.2.1872 Bratislava), kňaz, spisovateľ, teológiu študoval v Trnave, v 60. rokoch dekan trnavského dištriktu, vyznamenaný Zlatým záslužným krížom. **130. výročie úmrtia.**

Gajdoš, Ivo, vl. m. Jahelka, Jaroslav (25.6.1887 Hradec Králové Česko – 27.11.1930 Trnava), dramatik, učiteľ, spisovateľ, pôsobil v Trnave. **115. výročie narodenia.**

Galbavý, Rudolf (1891 Stará Turá – 7.6.1927 Trnava), lekár. Vychovávaný bol jezuitmi v Kaloči, lekárske štúdiá ukončil v Pešti a v Bratislave a ako lekár sa usadil v Trnave. Bol členom mnohých spolkov ako aj výborníkom SSV v Trnave. Na svojej ceste v USA medzi americkými Slovákami získal vyše 2 tisíc abonetov pre emisiu kníh SSV. **75. výročie úmrtia.**

Gál, Imrich (6.7.1910 Trnava – 9.2.1977 Bratislava), operný spevák, barytón, pôsobil v SND v Bratislave, v Štátnom divadle Košiciach a ako pedagóg v Bratislave. **25. výročie úmrtia.**

Genersich, Anton (4.2. 1842 Trnava – 4.6.1918 Pešť, Maďarsko), lekár. Medicínu študoval na univerzite v Pešti, kde neskôr ako lekár patológ pôsobil. Prispel k rozvoju lekárskeho vied a k výchove odborníkov v Uhorsku. Zaoberal sa výskumom tuberkulózy. **160. výročie narodenia.**

Greško, Ľudovít (3.1.1916 Zvolen – 8.2.1982 Nitra), herec, pôsobil na viacerých scénach, v r. 1960–65 v Krajevom divadle v Trnave, kde pôsobil aj ako umelecký šéf. **20. výročie úmrtia.**

Hell, Maximilián (15.5.1720 Štiavnické Bane – 14.4.1792 Viedeň, Rakúsko), významný matematik a astronóm, v r. 1751 projektoval a založil hvezdáreň na Trnavskej univerzite. **210. výročie úmrtia.**

Hillebrant, František Anton (2.4.1719 Viedeň, Rakúsko – 25.1.1797), európsky architekt, staviteľ, v r. 1770–1773 postavil budovu Lekárskej fakulty Trnavskej univerzity. **205. výročie narodenia.**

Hlaváček, Vladimír (20.7.1929 Trnava – 11.1.1982 Bratislava), literát, redaktor, autor humoristických článkov v Roháči, prekladateľ z češtiny. **20. výročie úmrtia.**

Ivančič, Ján SJ (25.11.1722 Komárno – 17.7.1784 Trnava), kňaz, filozof, archidiakon. Študoval na univerzite vo Viedni, teológiu na Trnavskej univerzite. Profesor na Trnavskej univerzite, prednášal filozofiu a fyziku, prefekt seminára v Trnave, ostrihomský kanonik. **280. výročie narodenia.**

Jantausch, Pavol (27.6.1870 Vrbové – 29.6.1947 Trnava), kňaz, biskup, trnavský apoštolský administrátor, protonotár, literát a publicista, zakladateľ kláštorov. Na základe poverenia pápeža Piusa XI. bol poverený správou slovenskej časti Ostrihomskeho arcibiskupstva (1922). Pričinil sa o vybudovanie kňazského seminára v Trnave. Bol známy ekumenickým cítením a toleranciou. **55. výročie úmrtia.**

Jesenský, Viktor Jakub (11.2.1882 Trnava – 21.1.1938 Trnava), spisovateľ. Používal pseudonym Trnavský. Pracoval v Trnave, D. Krupej, neskôr v Chicagu v USA. **120. výročie narodenia.**

P. Jurčovič Fidél OFM (17.7.1916 vo Vištuku – 2002 v Trnave) Študoval na Gymnáziu v Trnave a Malackách, kde vstúpil do rehole františkánov. Za kňaza vyštudoval v Bratislave a v Ríme, kde bol vysvätený. Po návrate na Slovensko prednášal na Teologickom františkánskom učilišti v Žiline. Vo februári 1950 bol promován za doktora teológie, ale už 10. marca bol odsúdený na tri roky väzenia, ktoré strávil aj v uránových baniach. Rehoľný život ma stále znemožnený. Zmena nastala až od roku 1968. Vo februári 1969 sa dostal do Ríma, kde ho vrcholné predstavenstvo OFM zvolilo za provinciála slovenskej provincie a tak sa stal najdlhšie úradujúcim provinciálnym ministrom v histórii františkánov. Od roku 1993 až do smrti žil vo františkánskom kláštore v Trnave. **Pochovaný je vo Vištuku.**

Kapp, Alexander (16.5.1817 Suchá nad Parnou – 24.11.1876 Trnava), hudobný pedagóg na gymnáziu v Trnave, skladateľ, zbormajster, založil a viedol mužský zbor Tyrnauer Männergesangverein. **185. výročie narodenia.**

Kalina, Miloš (6.5.1937 Trnava – 19.3.1986 Bratislava), filmový architekt, pôsobil v slovenskom filme v Bratislave. **65. výročie narodenia.**

Kodály, Zoltán (16.12.1882 Kecskemét Maďarsko – 6.3.1976 Budapešť Maďarsko), hudobný skladateľ a pedagóg. Od r. 1892 žil v Trnave, kde navštevoval gymnázium a tu bol ako klavirista a huslista činný v hudobných amatérskych krúžkoch. Bol priateľom Mikuláša Schneidra - Trnavského. **120. výročie narodenia.**

Kopačka, Jozef (1922 Trnava – 1976 Trnava), hudobník, v Trnave prezývaný „Dodo“ bol autorom hudby viacerých šlágrův v 40-tych rokoch, napr. ... z novej operety Trnavčanov: Hotel „Zlatá hviezda“ ... **80. výročie úmrtia.**

Kováč, Jozef SJ (13.3.1921 Orešany, okr. Trnava – 13.9.2002 Trnava), misionár, národovec. Filozofiu študoval v Trnave a Brne, teológiu v Anghiene (Belgicko). V r. 1951 prišiel do Kanady, kde založil stredisko slovenských jezuitov (1957), v r. 1958 odišiel do Paríža, kde spolupracoval so slovenskou katolíckou misiou. Publicista, ktorý sa snažil očistiť pamiatku dr. Tisu. Pochovaný je na cintoríne na Kamennej ceste. **Úmrtie v r. 2002.**

Krčméry, Karol (5.3.1887 Dumbraveni, Rumunsko – 18.3.1934 Trnava, pochovaný v Ružomberku), významný lekár chirurg, od r. 1920 hlavný lekár a riaditeľ župnej nemocnice v Trnave, autor práce o chirurgii chrčtice. **115. výročie narodenia.**

Lazík, Ambróz (7.12.1897 Trstín – 20.4.1969 Trnava), kňaz, biskup, apoštolský administrátor, generálny vikár, kanonik Trnavskej kapituly, dekan a farár v Trnave, vysvätený za titulárneho biskupa appiánskeho. Zaslúžil sa o záchranu SSV. Pochovaný je v Trstíne, kde má svoju pamätnú izbu. **105. výročie narodenia.**

Lieb, Ignác (30.8.1764 Trnava – 10.12.1837 veľké Zálužie), kňaz, ľudovýchovný pracovník, náboženský spisovateľ. Teológiu študoval v Trnave, neskôr kaplán v Trnave, potom kňaz vo Veľkom Záluží, dekan v Hlohovci a od r. 1831 trnavský kanonik. **165. výročie úmrtia.**

Lukachich, Pavol (14.5.1879 Trnava – 6.5.1962 Trnava), maliar, výtvarný pedagóg. Učiteľ na gymnáziu a na učiteľskej akadémii v Trnave. Autor množstva obrazov s motívmi trnavskej krajiny a mesta. V r. 2000 získal ocenenie mesta Trnavy za pedagogickú a výtvarnú činnosť in memoriam. **40. výročie úmrtia.**

Mareková, Matilda, rodená Pálffyiová (11.3.1912 Kostolany nad Hornádcom – 23.9.1944 Trnava), športová gymnastka, v r. 1936 členka reprezentačného družstva na Olympijských hrách v Berlíne, ktoré získalo striebornú medailu. **90. výročie narodenia.**

Marschalková, Rozália (25. 8. 1887 Trnava – ?), operná speváčka, sólistka opery v Budapešti, Viedni, Prešove a Košiciach. **115. výročie narodenia.**

Matzenauer, Vojtech (6.2.1882 Trnava – 23.10.1923 Bratislava), cirkevný skladateľ, základné hudobné vzdelanie a gymnázium študoval v Trnave, regenschori v Dóme sv. Mikuláša v Trnave, vydal katolícky spevník. **120. výročie narodenia.**

Mindsenti, Imrich (28.10.1675 Trnava – 10.3.1772 Ráb, Maďarsko), kňaz, náboženský spisovateľ, študoval na Trnavskej univerzite, učiteľ na rehoľných školách, autor náboženských barokových prác. **280. výročie úmrtia.**

Mocko, Zdenko (2.9.1930 Nové Zámky – 1.11.1997 Galanta), prorektor Ekonomickej univerzity v Bratislave, významný geograf, žil v Trnave, podporoval adeptov štúdia geografie, vo svojich prácach sa zamerával aj na hodnotenie vínnych oblastí Slovenska. Zberateľ a mecén výtvarného umenia. Pochovaný je v Sereďi, kde prežil svoje detstvo. **5. výročie úmrtia.**

Moller, Eduard (12.2.1853 Trnava – 12.4.1882 Šoproň Maďarsko), literárny teoretik, učiteľ. Študoval na gymnáziu v Trnave, filozofiu v Pešti. Autor literárnohistorických a estetických štúdií a článkov. **120. výročie úmrtia.**

Nemečkai, Štefan (16.8.1792 Dojč – 17.6.1884 Trnava), kňaz, príslušník druhej generácie bernolákovcov, autor rukopisov národnej obrany proti rastúcej maďarizácii, študoval v Trnave. **210. výročie narodenia.**

Novota, Štefan, SJ (10. 8. 1697 Nové Mesto nad Váhom – 9. 4. 1777 Trnava), kňaz, kazateľ, univerzitný profesor. Na Trnavskej univerzite, kde predtým študoval, prednášal etiku. Nakoniec svedník v Trnave. **225. výročie úmrtia.**

Oros, Ladislav, SJ (18.12.1697 Csícer Maďarsko – 11.11.1773 Trnava), kňaz, misionár, provinciál rehole. V r. 1727–1768 pôsobil ako misionár v Argentíne a Paraguayi, učiteľ na rehoľných školách, v r. 1769- 1773 špirituál na trnavskom kolégiu. **305. výročie narodenia.**

Pacák, Jaroslav (22.2.1902 Valašské Klobouky, Česko – 1965 Trnava), maliar krajiny trnavskej roviny, pedagóg na trnavskom gymnáziu. **100. výročie narodenia.**

Rehlingen, Anton (14. 12. 1807 Černošín – 9. 3. 1834 Trnava), pedagóg, spolupracovník grófkyně Terézie Brunšvikovej, s ktorou založili prvú detskú opatrovňu v Trnave (1832) nazývanú „ovoda“, na Haulíkovej ul. v historickej budove s označením kultúrna pamiatka. **195. výročie narodenia.**

Sečení, Juraj (26.4.1656 Trnava – 2.4.1732 Krásna nad Hornádom), gróf, protiturecký bojovník, vlastnil rozsiahle majetky v Bratislave, Hlohovci a v Trnave. **270. výročie úmrtia.**

Siváček, Ján (27.5.1928 Myjava – 16.12.1987 Trnava), hudobný skladateľ, teoretik, dirigent, riaditeľ Bratislavskej lýry, umelecký námestník riaditeľa vo vydavateľstve Opus. **15. výročie úmrtia.**

Sontág, Daniel (3.1.1809 Zásكالie – 4.4.1867 Trnava), právnik, historik, sudca preddunajskej tabule v Trnave, zaslúžil sa o sprístupnenie Čaplovičovej knižnice, venoval sa regionálnym dejinám a genealógii. **135. výročie úmrtia.**

Spanraft, Michal (1817 Ostrihom, Maďarsko – 10.9.1852 Trnava), kníhtlačiar, v r. 1841 odkúpil Jelinkovú tlačiareň, v ktorej sa tlačili aj Hurbanove Slovenské pohľady. **185. výročie narodenia.**

Stuckhart, František (8.2.1781 Trnava – 5.12.1857 Viedeň, Rakúsko), medailér, rytec, študoval na Akadémii výtvarných umení vo Viedni, pracoval pre mincovne v Prahe, Kremnici, Smolníku, Varšave, Krakove a vo Viedni. **145. výročie úmrtia.**

Štibraný, Vojtech (30.1.1912 Lošonec – 18.2.1964 Pusté Uľany), historik, archivár, múzejník, učiteľ, študoval na gymnáziu v Trnave. **90. výročie narodenia.**

Šturdík, Jozef (13.3.1920 Križovany nad Váhom – 14.1.1992 Bratislava), akademický maliar, kresliar, ilustrátor, ktorého viažu k Trnave roky gymnaziálnych štúdií. Bol dlhoročným predsedom Zväzu slovenských výtvarných umelcov. **10. výročie úmrtia.**

Thököli, Šebastián (3.2.1607), šľachtic, jeden z najbohatších obchodníkov s koňmi a vínom v Trnave. Pridal sa k Bocskayovmu povstaniu a zúčastnil sa na vyjednávaní o Viedenskom mieri. Paradoxne jeho vojská v roku 1683 vypálili Trnavu. **395. výročie úmrtia.**

Vaculík, Karol (11.1.1921 Trnava – 5.7.1992 Bratislava), výtvarný teoretik, publicista, študoval na trnavskom gymnáziu, podieľal sa na budovaní Slovenskej národnej galérie, ktorej bol dlhoročným riaditeľom. **10. výročie úmrtia.**

Viktorin, Jozef Karol (12.3.1822 Zavar – 21.7.1874 Budapešť, Maďarsko), kňaz, vydavateľ, publicista, prekladateľ. Študoval v Trnave, spolu s Jánom Palárikom vydával almanach Concordia a Lipa. **180. výročie narodenia.**

Žvach, Ľudovít (7.8.1907 – 20.10.1980 Trnava), pedagóg, účastník protifašistického odboja, spoluzakladateľ a redaktor časopisu Trnavské noviny. **85. výročie narodenia.**